

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Навчально науковий інститут мистецтв
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ХОРОВЕ АРАНЖУВАННЯ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Теорія і методика мистецької освіти та арт-реабілітаційні практики»
Спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Галузі знань: 01 Освіта / Педагогіка
02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від «26» квітня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Хорове аранжування
Викладач (і)	Зваричук Жанна Йосипівна
Контактний телефон викладача	099 32 2 116, 06 764 30 54
E-mail викладача	zhanna.zvarychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити – 90 годин, з них: лекцій - 20, практичних - 10, індивідуальних - 15; Самостійна робота - 45
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	1 година

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Хорове аранжування» є теорія і практика професійного розвитку педагога-музиканта, що забезпечує процес художньо-педагогічної освіти здобувачів освіти за першим бакалаврським рівнем, формує їх професійний розвиток, що є необхідним для майбутньої музично-педагогічної творчості, музично-педагогічної майстерності, музично-педагогічної культури. Зміст дисципліни полягає у ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичними та практичними основами перекладу хорових творів для різних типів і видів колективів; у формуванні навичок самостійної роботи з фаховою літературою; професійно розширити і збагатити репертуар хору та підготувати до практичної роботи майбутнього хормейстера, викладача, керівника хорового колективу.

Навчальна дисципліна «Хорове аранжування» призначена для вивчення студентами-бакалаврами денної та заочної форм навчання Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та є необхідним освітнім компонентом загальнотеоретичної та професійної підготовки музикантів та педагогів. Вона забезпечує формування теоретико-методологічної та методичної культури майбутнього музичного керівника. Аранжування є творчою, навчальною лабораторією, де студенти пізнають можливості вокальних голосів, набувають навичок обробки народної пісні.

Міждисциплінарні зв'язки: освітній компонент «Хорове аранжування» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних і практичних знаннях освітніх компонентів навчального плану: «Хоровий клас», «Хорознавство», «Музично-теоретичні дисципліни», «Постановка голосу», «Диригування», «Методика аналізу хорових творів» та ін.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Хорове аранжування» полягає у формуванні педагогічних засобів професійного розвитку та в оволодінні науково-теоретичними та практичними основами. Творчий розвиток особистості вчителя мистецтва і майбутнього диригента в процесі вивчення хорового аранжування є основною **метою** занять.

Досягнення мети передбачає опанування майбутніми виконавцями -музикантами змісту курсу, що виявляється у:

- знанні художніх особливостей кожного типу і виду хорів, що знаходить відображення в хорових аранжуваннях;

- аранжуючи твори різних епох, стилів, жанрів, студент повинен орієнтуватися у всіх деталях музичного твору, розуміти і відчувати особливості художнього мислення того чи іншого композитора;

-студент повинен володіти знаннями з методики музичного виховання, хорознавства, постановки голосу, диригування, сольфеджіо, гармонії, аналізу музичних форм;

- студент повинен вміти робити переклади з однорідних хорів на мішані і навпаки; аранжувати вокально-інструментальні твори для будь-якого складу хору; створювати обробки народних пісень для будь-якого складу хору способом гармонізації; грати хорові твори на інструменті, самостійно оволодівати навчально-методичною літературою.
 - вміти зробити аранжування народної пісні в куплетній і куплетно-варіаційній формі
- Основними **цілями** вивчення дисципліни «Хорове аранжування» є:
- формування у студентів позитивної мотивації до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності;
 - вивчення різних стилів і жанрів хорової музики, знайомство з принципами підбору хорового репертуару, виховання художнього смаку;
 - розвивати творчу уяву, художній смак, вміння розкривати творчий задум композитора, вдосконалювати навички професійно-художнього аранжування творів;
 - забезпечення студентів хоровим репертуаром для подальшої професійної діяльності.
 - формування у студентів практичних умінь і навичок щодо музичної діяльності та проведення всіх організаційних форм роботи з музичного виховання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 9. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- ЗК 12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 13. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій.

Фахові компетентності:

- ФК 2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методиці викладання музичного мистецтва.
- ФК 7. Здатність стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі; здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну та музикознавчу літературу та застосовувати їх у власній практичній діяльності.
- ФК 11. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань музичного мистецтва, здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій історичних та культурологічних процесів розвитку музичного мистецтва у виконавській та педагогічній діяльності.
- ФК 14. Здатність до оволодіння в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі, демонструвати глибокі та системні знання у галузі музичного мистецтва, до розуміння принципів, методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів.
- ФК 16. Здатність організовувати освітній процес на засадах особистісного, діяльнісного та компетентнісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в спеціалізованих закладах мистецької освіти.

Програмні результати навчання:

- РН 8. Здатність застосувати на практиці методичні принципи для засвоєння музичних дисциплін, зокрема – доступності, послідовності навчання; новітні явища в музичному мистецтві в єдності традицій і новаторства.
- РН 12. Володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування

музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних вікових груп.
 РН 17. Здатність застосовувати фахові знання та практичні навички у репетиційній, концертній, педагогічній, науково-дослідницькій, музикознавчій роботі; демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити / 90 годин	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні заняття	10
самостійна робота	45

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)	3 курс	нормативний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Вступ до дисципліни. Аранжування способом транспозиції без зміни фактури: а) переклади з чотириголосних мішаних хорів на однорідні (жіночі, дитячі, чоловічі); б) переклади з 4-голосих однорідних на мішані.	2		5
Тема 2. Аранжування способом переміщення середніх голосів: а) переклади з 4-х голосих мішаних на однорідні хори (дитячі, жіночі, чоловічі); б) переклади з 4-хголосих однорідних на 4-хголосі мішані хори.	2	2	5
Тема 3. Аранжування зі спрощенням хорової фактури.	2	2	5
Тема 4. Аранжування з ускладненням фактури.	2	2	5

Тема 5. Аранжування мішаним комбінованим способом.	2	2	5
Тема 6. Аранжування камерно-вокальних творів для хору: а) фортепіанна фактура - основа хорової партитури; б) переклади для хору а capella із супроводом	2		5
Тема 7. Аранжування інструментальних творів для хору.	2		5
Тема 8. Вільний вид перекладення.	2		5
Тема 9. Обробки народних мелодій для хору. Гармонізація народної пісні.	4	2	5
ЗАГ.:	20	10	45

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – іспит. За роботу на практичних заняттях - 40 балів, 10 балів – самостійна робота. Максимально допуск – 50 балів, іспит - 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота студентів це – виконання практичних робіт за кожною з тем, вміння пристосувати хорову партитуру для різних видів і типів хорових складів.
Практичні заняття	Практичні заняття просяться у різних формах – опитування за питаннями, запропонованих у плані теми та виконання практичних завдань, робити переклади з однорідних хорів на мішані і навпаки; аранжувати вокально-інструментальні твори для будь-якого складу хору; створювати обробки народних пісень для будь-якого складу хору способом гармонізації; грати хорові твори на інструменті. Вага оцінки за всі практичні та індивідуальні заняття – 50 б. Пропущенні практичні та індивідуальні заняття здобувач повинен відпрацювати, виконуючи передбачений у плані лекційного чи практичного заняття вид роботи. Для цього використовується: - усне опитування, перевірка теоретичних знань по темі; - перевірка творчих практичних завдань; Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів, він може бути недопущений до складання екзамену.
Умови допуску до підсумкового контролю	До здачі екзамену з хорового аранжування допускаються студенти, які: - виконали всі практичні завдання, зокрема ті, що стосуються самостійної роботи;

	-опрацювали теоретичний матеріал та рекомендовану літературу; - здали всі поточні види контролю.
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль проводиться по закінченню навчального курсу як результат вивчення навчального матеріалу та передбачає здачу екзамену. Форма екзамену – комбінована (усна за темами навчального курсу) та виконання творчого завдання. Білет складається з двох питань: теоретичного (20 б.) та виконання практичної роботи (30 б.). Навчальний матеріал з освітньої компоненти вважається засвоєним, якщо здобувач у сумі набрав 50 і більше балів за 100-бальною шкалою.

7. Політика навчальної дисципліни

<p>Політика курсу спрямована на набуття студентами компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності, вміння використовувати набуті знання для особистісного розвитку та в практичній та педагогічній діяльності.</p> <p>Письмові роботи: це самостійна творча робота з виконання практичних завдань по темах курсу: робити переклади з однорідних хорів на мішані і навпаки; аранжувати вокально-інструментальні твори для будь-якого складу хору; створювати обробки народних пісень для будь-якого складу хору способом гармонізації.</p> <p>Відвідування занять є важливою умовою навчання. Пропуски занять студенти повинні відпрацювати в обов'язковому порядку. Студент має відвідувати практичні та індивідуальні заняття, активно працювати, старанно готуватися до них, самостійно вивчати теоретичні питання по курсу, відповідати відповідному кваліфікаційному рівню, дотримуватися вимог професійної етики між учасниками освітнього процесу, які регламентуються у «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (нова редакція).</p>

8. Рекомендована література

<ol style="list-style-type: none"> 1. Вахняк Є. Хорове аранжування. К.: Музична Україна, 1977. 90 с. 2. Горохов П., Загрецький Д. Хорове аранжування, К.: Музична Україна, 1982. 3. Долчук Р. Хорове аранжування, Ів-Франківськ: Плай, 2008. 234 с. 4. Доронюк В.Д., Зваричук Ж.Й. Шкільне хорознавство. Ів.-Франківськ, 2008. 335с. 5. Демянко Н. Основи хорознавства і методики роботи з хором. Навчальний посібник. Полтава : ПНПУ ім. В. Г. Короленка, 2018. 9 с. 6. Зваричук Ж. Й. Питання хорознавства. Навчально-методичний посібник. Ів.-Франківськ, 2018. 7. Костенко Л. В., Шумська Л. Ю. Хрестоматія з хорознавства. Навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. 521 с. 8. Кияновська Л. Галицька музична культура ХІХ-ХХ століття. Чернівці, книги –ХХІ, 2007. 420с. 9. Коломоєць О. М. Хорознавство. Навч. посібник. Київ: Либідь, 2001.168с. 10. Коломоєць О. М. Стисле хорознавство. Навч.посібник, 2023. 110 с.

11. Коломоєць. О. М. Історія та теорія українського хорового мистецтва. Дніпро. Ліра, 2023. 288 с.
12. Світайло С. В. Методика роботи з дитячим хоровим колективом : навч.- метод. посібник для студ. вищих навч. закладів III–IV рівня акредитації. К. : Унів. коледж Київського ун-ту ім. Бориса Грінченка, 2016. 140 с.
13. Серганюк Л. І. Методика аналізу хорових творів. Івано-Франківськ, 2016.
14. Смирнова Т. А. Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник. Видання третє, доповнене, Харків: ХНПУ, «Федорко», 2018. 212 с.
15. Плющик Є. В. Лекції з курсу «хорознавство». Вид.-во ЖДУ ім. І. Франка. Житомир, 2010.
16. Торба О. Українська хорова творчість останньої третини ХХ століття та проблеми жанру. *Культурологічні проблеми української музики. Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип.16.К., 2002.
17. Шпресер-Ткаченко О. Я. Історія української музики. К., 1980.
18. Ярошенко І. В., Серганюк Ю.М. Концептуальні особливості методики роботи з хором : Навчальний посібник. Київ : Видавництво «Білий Тигр», 2020. 100 с.1.

Викладач

Жанна ЗВАРИЧУК,
кандидат мистецтвознавства
доцент кафедри методики музичного виховання та диригування